

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1735. usque ad annum 1737

Fleury, Claude

Augustæ Vindelicorum [u.a.], 1786

VD18 90119347

§. 2. De reddenda pace irrito conatu actum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67868](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67868)

§. II.

Sæc. XVIII.
A. C. 1737.*De reddenda pace irrito conatu
actum.*

Enimvero hoc responso pacis negotium potius eludi, quam promoveri, probe prospexerat Moscoviæ ac Russiæ Imperatrix; quocirca in novum bellum mente & animo insistere coacta, validissimum exercitum contrahit, quamplurimas naves armis & milite instruit, ac in primum Turcarum occursum omnia parata haberi jubet: Jamjam ad omnem strenue gerendæ rei dexteritatem intentis cunctorum mentibus adversum Ottomanos castra plusquam centum millium Russicæ juventutis habuit. Insuper Imperatrix misso ad Carolum VI. Cæsarem Legato in eventum belli auxiliatrices copias submitti petiit; nec id denegare poterat Imperator, eoquod decem jam annis ante Fædere Russus conjunctus esset. Nihilominus, ne res ad belli fatalitatem deduceretur, omnem opem & operam adhibuit, ut Sultano declararet, se quidem fœderis lege lacesitis succurrere obstrictum, nihil tamen sibi antiquius esse, quam ut de procuranda prius eisdem æqua satisfactione amicabilem transactionem iniret, & pristinam

D d 3

nam

Sæc. XVIII. nam inter utramque partem, si fieri pos-
 A. C. 1737. set, concordiam reddere niteretur: Eo
 fine Imperator die 5. Decemb. anni prio-
 ris Comiti de Königseck Cæsareo bel-
 lici Senatus Præsidi negotium dedit,
 ut hanc Cæsaris mentem supremo Ve-
 zirio scriptotenus, Cæsareus ven-
 Orator Baro de Dahlmann eidem tum
 Babadugæ agenti oretenus aperiret,
 simulque cuncta a præfato Vezirio ob-
 jecta solide dilueret: Horum, quæ ex-
 ponenda essent, tenor erat sequens.

„Primas nunquam non curas a Se-
 „renissimo & Potentissimo Romanorum
 „Imperatore, Domino nostro Clemen-
 „tissimo, publicæ quieti, tum confer-
 „vandæ, tum restaurandæ impendi-
 „tot annorum experientia, optima ni-
 „mirum rerum magistra, universo Or-
 „bi ac Præfulgidæ imprimis Portæ con-
 „stat. Ex quo tempore pax inter ut-
 „rumque Imperium Passarovicii feliciter
 „ter fuit conclusa, tam sancte hac et
 „parte culta fuit, ut Præfulgidæ Por-
 „tæ tunc quoque, cum cruento bello
 „alibi quam maxime esset implicita,
 „conquerendi ansa, & materia am-
 „no deesset. In glorium quippe duci-
 „mus & ab honestate alienum, atque
 „ipso rerum eventu plerumque insa-
 „stum, occasionem potius captare, vi-

„cinorum quietem turbandi, quam Sæc. XVIII.
 „pacta conventa respicere, quibus fa- A. C. 1737.
 „cer, qui humanam societatem ligat,
 „nodus asseritur. Quicumque ergo
 „demum sit rerum seu in Europa seu
 „alibi status, æqua semper nos cura
 „tangit, humani sanguinis effusionem,
 „regionum ac populorum stragem, in-
 „numeraque alia mala, ex bello pro-
 „manantia præcavendi.

„Neque vero in iis, quæ utrumque
 „Imperium immediate concernunt,
 „substitit provida hæc Augustissimi Ro-
 „manorum Imperatoris cura. Pari
 „bona fide tam quæ constantis fœde-
 „rati munia quam quæ amicitiae bonæ-
 „que vicinitatis ratio exposcebat, ad-
 „implere satagens, nihil unquam prius,
 „nihil antiquius habuit, quam ut di-
 „versa hæc ligamina ita inter se con-
 „ciliarentur, ne unum alteri obstaculo
 „esset. Ictum 1726. cum Serenissima
 „& Potentissima Rufforum Autocratri-
 „ce feliciter tunc regnante perenne fœ-
 „dus non in ullius præjudicium, sed
 „mutuæ contrahentium securitatis fir-
 „mius tutamen unice tendebat, &
 „etiamnum tendit. Exin tam ante
 „enatos in Christiano Orbe ultimos
 „motus, quam post eosdem divina fa-
 „vente clementia jamjam sopitos pro
 D d 4 „con-

Sæc. XVIII. „conservanda inter Principes Augusti
 A. C. 1737 „simo Romanorum Imperatori partim
 „foederis, partim amicitiae vinculo jun-
 „ctos alma pace, sua ex parte nihil non
 „actum est; studio, affectuque adeo
 „enixo & sincero, ut impensae salutis
 „huic scopo indefessae operae non aliam
 „quam Praefulgidam Portam testem
 „velimus. Cæsareus, qui Constanti-
 „nopoli est, Minister longe fuit in re-
 „bus istis curandis, quam in propriis
 „Aulae suae commodis promovendis oc-
 „cupatior. Quo posset conciliatoris vi-
 „ces rite obire, bis eidem Plenipoten-
 „tiarum Tabulae transmissae. Cumque
 „hostiles incursiones innocentium cæ-
 „des, vicinarum ditionum devastatio-
 „nes, incendia, ruinæ, abducta inde
 „multa captivorum millia, & quæ aliae
 „solent esse luctuosissimi belli diræ le-
 „quelæ, neque illæsa pace locum habere
 „re queant, neque post conclusam etiam
 „cum Russis æternam pacem crebro
 „contra subditas iisdem provincias pet-
 „petrata fuisse diffiteri potuerit Prae-
 „fulgida Porta: per complurium annorum
 „decursum subinde, & quo fieri poterat
 „efficacior modo institimus, ut tanto
 „malo, nihil fausti praesagienti, suffi-
 „ciens adhiberetur medela. Sed tam
 „iusta suadentibus non, uti speraba-
 „mus, propitiæ præbitæ fuerunt aures
 „vel

„vel saltem votis eventus nequaquam
„respondit. Sæc. XVIII.
A. C. 1737.

„Recte utique monet Excellentia
„Vestra, non ob quasvis injurias abs-
„que publico præscitu, & auctoritate
„privatis in confiniis illatas, ad arma
„statim recurrendum, sed sopiendis
„querelis desuper exortis tentanda prius
„amica media esse. Initam hanc viam
„fuisse constans Russorum per tot annos
„patientia testatur. Sed unicuique rei
„sua debet esse finis. Quo immanio-
„res erant illatæ ditionibus ipsorum
„strages, quo diuturnior eorundem
„patientia, & quo frequentiores delatæ
„desuper ad Præfulgidam Portam que-
„rimonix, eo magis par erat, ut con-
„corde cum iis, qui non nisi stabilem
„quietem anhelabant, opera eo allabo-
„raretur, quo & de perpeffis damnis
„iis fieret fatis, & de avertendis, &
„præcavendis in futurum prospiceretur.
„Huc Augustissimi Romanorum Impe-
„ratoris desideria, suafus, hortatus,
„ac toties impensa enixissimo studio,
„parique candore officia unice collima-
„bant. Anne vero Excellentix Vestræ
„iudicio eosdem Præfulgidæ Portæ
„sensus esse credi poterat, cum in lo-
„cis, quæ Imperio ejus subsunt, fru-
„stra reclamantibus Russis spolia &
„captivi palam venundarentur, & tam
„effre-

D d 5

Sæc. XVIII. „effrenis licentiæ authores præmia ma-
 A. C. 1737. „nerent, non quas merebantur poenæ
 „Indomitam esse, asserit in binis literis
 „suis Tartarorum, Cosaccorum, & Les-
 „kyorum gentem, atque hac maxime
 „ratione expungere annititur quam ple-
 „rima pacifraga facta, quibus belli ne-
 „cessitatem, ac proinde justitiam Russi
 „superstruunt. Ast non ignorat Excel-
 „lencia Vestra, sæpissime eosdem con-
 „questos, immixtos isti hominum collo-
 „viei, cum in ditiones suas irrumperet,
 „Turcas fuisse, sub vexillis rite mili-
 „tantes. Et si vel maxime assertum
 „hocce, in dubium revocare velimus,
 „qui poterat, stante, quod modo dice-
 „tum est, supposito, a Præfulgida
 „Porta prætendi, ut octoginta de in-
 „domita hac gente millibus transitus
 „per amicas vicinas ditiones pateret,
 „qui poterat hic ipse transitus a gravi-
 „simo earundem damno immunis esse
 „aut qui poterat denique sperari, ave-
 „tendo, quod tam juste metuebatur
 „damno suffectura nova mandata, cum
 „eidem scopo assequendo tot annorum
 „labor haud suffecerit, nec iis, quæ
 „supra memoravimus, illicitis factis
 „Excellentia Vestra aliud quicquam
 „opponat, quam penes Præfulgidam
 „Portam haud stetisse, ut proterva ge-
 „ntis Leges revereri nesciæ ferocia co-
 „hiberetur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1737.

„hiberetur? Accedit ducum ita com-
 „parati militis & executionem mandato-
 „rum, quibus exacta militaris discipli-
 „na injungebatur, ei ipsi demandatam
 „fuisse, quem tot præcedentium ma-
 „lorum antesignanum & authorem esse
 „Præfulgidam Portam nequaquam la-
 „tebat. Tempestive hæc monuimus, &
 „cum facillimum adhuc esset, obviam
 „ire calamitatibus, quæ ex post obve-
 „nerunt. Sed rejecta tunc fuerunt &
 „nostra & aliorum amica monita, non
 „ea sane ratione, quæ propenso, unde
 „promanabat, Zelo responderet. Tran-
 „situs, quem nil minus quam innoxium
 „atque adeo gentium juri consonum,
 „fore, facile prævidere erat, publica
 „auctoritate atque aperta vi suffultus,
 „non attenta solenni Rufforum Auto-
 „cratricis Declaratione, subsecutorum
 „eventuum præfaga. Equidem fune-
 „stum auctori suo fuit, quod Præfulgi-
 „dæ Portæ suggestit consilium. Ast si-
 „cuti is dignitate sua non nisi post im-
 „prosperos rerum successus fuit exutus,
 „cum id ipsum exequendi procliviora
 „prius fuissent media, ita comprobantur
 „dis atrocibus injuriis, Augustissimi
 „Romanorum Imperatoris Fœderatis
 „ejus suasu & opera illatis, justissimum
 „de eodem exauctorando decretum
 „vix non sufficere videtur.

Neque

Sæc. XVIII

A. C. 1737.

„Neque justis eorundem Fœderato-
 „rum querelis obstat, quæ porro
 „Excellentia vestra colorando tam in-
 „lito transitui, seu potius hostili irrup-
 „tioni, obtenditur necessitas, quippe
 „quæ non ejus esse ponderis potest,
 „diræ adeo strages, ac a Tartaris
 „ferri solent, ab amicis vicinis perpe-
 „tiendæ.

„Non poterat serenissima & Potenti-
 „tissima Russorum Autocratrix laculenti-
 „tius edere documentum flagrantis,
 „quo tenebatur, perpetuandæ pacis de-
 „siderii, quam quod tantopere paci,
 „quæ cum Persis tractabatur, includi
 „cupiebat. Sed non æque ac illam
 „Præfulgidam Portam sensisse, dubita-
 „re haud sinunt complura, eaque in-
 „bia argumenta, jussu ejusdem nobis
 „communicata. Non fuisset itaque
 „prætensæ huic necessitati locus, si
 „communem stabilemque cum vicinis
 „quietem asserere in animum induxi-
 „set Præfulgida Porta, faciliore tunc
 „via res tota complanari potuisset. Et
 „docta autem posthac a Persarum Mo-
 „narcha Russica Aula, non nisi id
 „quæri, ut tota Ottomannicæ poten-
 „tiæ vis verti contra ipsam queat, cu-
 „ram sibi Legem impositam esse duxit
 „propriæ salutis curam pacificis suab-
 „bus nostris anteponendi. Ut verum
 „Ex

„Excellentiæ vestræ fateamur, obstu- Sæc. XVIII.
 „puimus visu eorum, quæ nobis de in- A. C. 1737.
 „fensis Præfulgidæ Portæ consiliis &
 „moliminibus fuerunt detecta. Cur
 „tam constanter fuerit recusatum, Rus-
 „sos sub pace, quæ cum Persis tracta-
 „batur, comprehendere, satis mani-
 „festum reddunt mandata, supremo
 „Belliduci, sub quibus Turcicæ istis in-
 „oris Copiæ militabant, desuper trans-
 „missa. Longissime tenor illorum di-
 „screpat a tenore litterarum, quas
 „partim ad pie defunctum Prædecesso-
 „rem Nostrum, serenissimum Eugenium
 „Sabaudia Principem, partim ad nos
 „Excellentia vestra exaravit. Nihil il-
 „læ amici cunctis, quot quot sunt vici-
 „nis Christianis Principibus portendunt
 „& diversam plane ab ea, quam opta-
 „bamus, conservatæ tamdiu quietis cau-
 „sam sistunt. Longe antequam iussa
 „hæc emanarent, restaurata jam erat
 „in Christiano Orbe pax, ut adeo non
 „aliis color elucescenti inde odio præ-
 „texti queat, quam qui causam omni-
 „bus eandem fidem profitentibus com-
 „munem reddit.

„Non fuimus tamen ideo absterriti,
 „quo minus post exortum jam bellum
 „eidem quantocyus terminando con-
 „sentiente Serenissima & Potentissima
 „Rus-

Sæc. XVIII. „Russorum Autocratice bona nostra ob
 A. C. 1737. „ficia pari candore & affectu impende
 „remus. Ea scilicet est fœderis quod
 „non nisi ad mutuam tutamen tendit,
 „natura, ut antequam laceffito Fœde
 „rato succurratur, amica prius de pro
 „curanda eidem æqua satisfatione ac
 „conveniente securitate media tenten
 „tur. Et detectis licet iis, quæ supra
 „memoravimus, infensis consiliis præ
 „valuit tamen apud Augustissimum Ro
 „manorum Imperatorem cæteris omni
 „bus etiam evidentissimæ utilitatis con
 „siderationibus flagrans, quo nunquam
 „non tenetur, pacis desiderium: lucu
 „lentissimo documento, malle eundem
 „propriæ quoque securitatis causam
 „difficiliorem reddere, quam aliene
 „inhiasse videri. Transmissæ proinde
 „fuerunt Cæsareo, qui Constantinopoli
 „est, residenti novæ eademque tertie
 „Plenipotentiarum Tabulæ, utque
 „majus pondus impendendis ab ipso
 „tam salutari scopo officiis adderetur,
 „Oratoris caractere fuit is condecora
 „tus; neque ignorat Excellentia vestra
 „nihil hucusque, quo ad exoptatum,
 „qui præ oculis erat, finem curæ ejus
 „commissum opus quantocyus perduce
 „retur, intentatum relictum fuisse, id
 „que eo fervore, qui Russicæ Aulæ
 „pene suspectus videbatur. Unde an
 „fac

„sam illa sumpsit, tanto vehementius
 „instandi, ut frustra impensis per tot
 „menses restaurandæ publicæ tranquil-
 „litati bonis officiis periclitanti indies
 „magis magisque communi securitati
 „tandem aliquando ab Augustissimo
 „Romanorum Imperatore, qua Ruffiæ
 „Fœderato consulatur. Haud latet
 „Præfulgidam Portam plus una vice
 „clare ac dilucide expositum eidem fuis-
 „se, non posse non altetatum Imper-
 „atorem, ubi incassum cesserint jussu
 „ejus oblata utrique Belligerantium
 „bona officia, atque adeo ex assè adim-
 „pletis iis, quæ amicitix bonæque vi-
 „cinitatis ratio exposcebat, pari de-
 „mum fide Fœderati quoque munia ex-
 „plere. Æque sacrum est fœderis ac
 „amicitiæ, vinculum, & sicuti prima
 „merito cura eo collimare debet, quo
 „utrique satis fiat, ita si conciliari in-
 „ter se nequeant, id unice respicien-
 „dum est, quod juris & æquitatis ra-
 „tio postulat.

„Atque hæc fuit, est, & porro
 „erit norma, ad quam consilia & actio-
 „nes suas nunquam non dimetietur Au-
 „gustissimus Romanorum Imperator Do-
 „minus noster Clementissimus. Nun-
 „quam is primus ab amicitia cum Præ-
 „fulgida Porta recedet, sed neque un-
 „quam

Sæc. XVIII.
 A. C. 1737.

Sæc. XVIII. „quam a Serenissima & Potentissima
 A. C. 1737. „Russorum Autocratrice disjungi se pa-
 „tietur. Non tendit seu in Præfulgida
 „dæ Portæ seu in ullius alterius ve-
 „minimum præjudicium arctissimum.
 „quod ipsi cum eadem intercedit se-
 „dus. Ast tendit in commune utrius-
 „que Contrahentium tutamen, ac per
 „suasissimam esse cupimus Excellen-
 „tiam vestram, frustraneam omnino esse
 „se spem de infringendo, tam *alto* &
 „salutari unionis vinculo forsitan concep-
 „tam. Quo magis id intendi inpropa-
 „tulo est, ut Ottomannici Imperii tota
 „vis modo contra hunc, modo contra
 „alium vicinorum Christianorum Prin-
 „cipum verti queat, eo magis in com-
 „mune consulere necessitas efflagitat.
 „Nec vitio id a Præfulgida Porta verti
 „potest cum non ut damnum aliis infe-
 „ratur, sed ut a propriis Laribus pro-
 „pulsetur, hæc ipsa sollicitudo spectat

„Exposuimus hucusque præsentem
 „rerum statum tanto diffusius, quo pro-
 „ne cognita mali causa & origine eo fa-
 „cilius sit, congruentem eidem adhi-
 „bere medelam. Adest jam tempus
 „scopo tam desiderabili, tamque salu-
 „tari apprime aptum, hyems nempe
 „ubi non armis, sed pacis tantum in-
 „diis locus esse potest. Non est, ut
 „certo

„certo scimus, ab ea quantocius re- Sæc.XVIII.
 „stauranda Serenissima & Potentissima A.C. 1737.
 „Rufforum Autocratrix aliena, dum-
 „modo ei de illatis injuriis satisfiat, &
 „contra easdem secura in posterum
 „reddatur. Iniquum hoc Præfulgidæ
 „Portæ videri nequit, si perpendere
 „paululum secum velit, quid sit ipsa
 „desideratura, si in eo, in quo nunc
 „Ruffica Aula est, casu esset.

„Supponamus enim tantisper, per
 „complures retro annos Ditiones, quæ
 „Turcico Imperio indubie subsunt, a
 „Cosaccis, Calmuccis, ac simili ho-
 „minum colluvie sæpissime invasas, ab-
 „ducta inde complura captivorum mil-
 „lia, incensos & direptos magno nume-
 „ro pagos, urbesque, integras de-
 „num provincias ad excidium usque
 „devastatas. Supponamus repetitas
 „desuper quotannis ex parte Turcarum
 „querelas omni fructu caruisse & præ-
 „miis non pœnis a Rufforum Autocra-
 „trice affectos tot calamitatum autho-
 „res. Supponamus porro ingentem in-
 „domitæ ejusmodi gentis exercitum
 „illo ipso Duce, unde tot mala pro-
 „manarunt, sub solennibus Rufforum
 „Autocratricis auspiciis, frustra recla-
 „mante Præfulgida Porta, vi in hujus
 „Ditiones non absque maximo earum
 „His. Eccles. Tom. LXXV. E e dam-

Sæc. XVIII. „damno penetrasse. Et supponamus
A. C. 1737. „denique non saltem constanter recusa
 „ta firmandæ pacis, sub qua Turca
 „comprehensi forent, media, sed
 „manifestissima edita a Russis indicia
 „fuisse alienæ prorsus a conservandæ
 „cum vicinis quiete mentis. Num si
 „res inverso ordine ita sese haberent,
 „æquum justumque haud censeret Ex-
 „cellentia vestra, tum ut Præfulgidæ
 „Portæ de illatis damnis satisfiat, tum
 „ut contra futura infensa molimina se-
 „cura reddatur. Ast quod quis sibi
 „vult fieri, aliis denegare nequit, &
 „non nisi æqua lance cuncta ponderare
 „assuetus Augustissimus Romanorum
 „Imperator ipsemet ita comparata Præ-
 „fulgidæ Portæ desideria calculo suo
 „corroborare nequaquam recusaret:
 „unde colligere in proclivi est, num
 „ipsi qua Russiæ Fœderato integram
 „demum futurum sit, eadem totis vi-
 „ribus haud suffulcire?

„Penes Præfulgidam Portam unice
 „stat, ne eo devenire necessum sit
 „Summis & sinceris votis id exopta-
 „mus, non alia de causa, quam ut
 „citor sit malorum, quæ bellum comi-
 „tari solent, finis. Quo ergo frustra
 „hucusque restaurandæ publicæ quieti
 „impensis amicis officiis non minus
 „quæ

„quæ fidum Fœderatum, quam quæ Sæc. XVIII.
 „amicum bonumque vicinum decent, A. C. 1737.
 „ex asse impleat Augustissimus Roma-
 „norum Imperator, non jam amplius
 „ut Conciliatorem, sed qua Ruffiæ Fœ-
 „deratum & compaciscentem conclu-
 „dendi hac hyeme, uti speratur, Pa-
 „cis Tractatus, Præfulgidæ Portæ se-
 „se sistit, ea disertim adjecta declara-
 „tione, nullam hæctenus sua ex parte
 „finium propagationem, sed non nisi
 „prorogationem Pactorum Conventio-
 „rum, & quæ alias firmandæ mutuæ
 „inter utrumque Imperium amicitiae in-
 „servire poterunt, expeti. Quod ip-
 „sum Præfulgidæ quoque Portæ gra-
 „tum fore eo magis confidimus, quod
 „in Literis ad Prædecessorem Nostrum
 „exaratis sapienter more suo moneat
 „Excellentia Vestra, veræ amicitiae
 „convenire, ut antequam ad finem
 „vergat præfixum pacis tempus, de
 „ejusdem prorogatione cogitetur. Fa-
 „cillimum ita erit ulteriora & diriora
 „belli mala præcavere, & exoptatissi-
 „mi fructus, quos ex restaurata pace
 „firmataque omni ex parte publica
 „quiete tot populi sentient, in peren-
 „nem una Excellentiae Vestrae nominis
 „famam gloriamque redundabunt. Et
 „quod superest &c.

E e 2

At-

Sæc. XVIII.
A. C. 1737.

Attamen in his Præsidis Cæsarei
teris Vezirius cavillabatur, illas in
tres articulos, & quidem, 1. Rufforum
querelas, 2. Cæsaris postulata 3. paci
Cæsarem inter & Sultanum hac adhuc
hyeme innovandæ studium, esse parte
tas, cum tamen postremus inter pri
mos fuisset reponendus: Hinc Vezirius
primo ad ultimum hunc articulum re
spondens declarabat, Sultanum haud
segnius desiderare, pristinam cum Cæ
sare concordiam propagari, ad secun
dum, Ruffos inopina vi Ottomanicas
ditiones invasisse, proin eos sedens
pacta prius violasse, denique ad ter
tium, se Præsidis sensa sententiam &
consilium de præstanda satisfactione &
reddenda amicitia expetere.

§. III.

*Cæsarei Præsidis responsum ad Ve
zirii cavillationes.*

Accepto hoc Vezirii responso Königs
eckius Præses probe prospexerat
vix non omnem firmæ pacis spem ve
gis amplisque ejusmodi verbis claud
nihilominus ne Cæsar concordiz ob
stitisse argueretur, hæc Vezirio die vi
gesima octava Februarii hoc anno Vien
na rescripsit.

„Res